

Szegedi Ítéltábla Az ügy száma:

Pf.II.20.137/2022/4.

A felperes:

(felperes neve) (tartózkodási helye: X. nevű bv.objektum))

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kavocska Ügyvédi Iroda (iroda címe ügyintéző: dr. Kavocska Edit ügyvéd)

Az alperes:

Szegedi Fegyház és Börtön (6724 Szeged, Mars tér 13.)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Némethy Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe ügyintéző: dr. Némethy Barbara ügyvéd)

A per tárgya:

személyiségvédelmi igény érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma

Szegedi Törvényszék 20.P.20.844/2020/122.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma: felperes, 20.P.20.844/2020/129.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 70 000 (hetvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

A meg nem fizetett 111 360 (száztizenegyezer-háromszázhatvan) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2013. április 23-tól előzetes eltartóztatásban volt, majd az alperes (részleg elnevezése) részlegének I. számú Objektumába helyezték át. A perrel érintett időszakban a 115., illetőleg 158. számú zárkában tartózkodott.

[2] Az I. számú Objektumban található zárkák világítástechnikai korszerűsítése 2005. óta folyamatos. 2017-2019. között felújították a vezetékrendszer, a korábbi ellenőrző, ún. HESS lámpák égőit tompított fényerejűekre cserélték, armatúracseré is történt, emellett bizonyos zárkákban egy armatúrán belül helyezték el az általános világító testet és az ellenőrző világítást.

[3] Az éjszakai zárkaellenőrzések 20.00 és 5.00 óra között folynak úgy, hogy a körletfelügyelő az éjszakai világítóforrás gombját 1-2 másodpercig megnyomva tartja, és ezalatt elvégzi a vizsgálatot. Az éjszakai ellenőrzés rendjét a parancsnok szabályozza több változatban, közülük a biztonsági tiszt választja ki az alkalmazásra kerülőt. Két ellenőrzés között legfeljebb 2 óra telhet el. Az ellenőrzés gyakoriságát a fogvatartottak kockázatértékelése alapján határozzák meg.

[4] A felperes 2019-ben panaszt terjesztett elő az alperesnél, amelyben kifogásolta, hogy az elhelyezésére szolgáló 158. számú zárkában nincs az éjszakai zárkaellenőrzés során használható tompított fényerejű világítótest, azt a normál világítás felkapcsolásával végzik. Kérte éjszakai tompított fényerejű világítótest felszerelését. Az ügyészség által lefolytatott panasz eljárás eredményeként 2019. március 25-én döntöttek a megfelelő éjszakai ellenőrző lámpa "kiépítéséről".

[5] A felperes 2019. március 27-én újabb panasszal élt sérelmezve, hogy a 115. számú zárkában sincs éjszakai ellenőrzésre szolgáló gyengébb erejű világítás. Előadta, hogy az éjszakai ellenőrzések során félóránként felkapcsolt zárkavilágítás zavarja az alvásban, pihenésben. Utalt arra, hogy korábbi bejelentése eredménytelen maradt.

[6] A felperes a későbbiekben kártérítési igényt is előterjesztett. Arra hivatkozott, hogy 11 hónapig volt két olyan zárkában, ahol az éjszakai ellenőrzés nem tompított fényű világítással történt, miután az a zárkákban nem volt. Állította, hogy a nagy fényerejű lámpa felkapcsolása miatt nem tudta magát kipiheenni, holott dolgozott és iskolába is járt. Az alperes a 2019. június 24-én kelt határozatával a felperes kártérítési igényét elutasította. Indokolása szerint a fogvatartottak biztonságának, testi épségének megóvása érdekében szükséges az éjszakai ellenőrzés, arra pedig nincs előírás, hogy azt milyen módon, illetve mekkora fényerejű lámpával kell végeznie. Tényként rögzítette, hogy a lámpát ilyenkor csak pár másodpercre kapcsolják fel, ami az alvást nem zavarja.

[7] A felperes 2020. január 13-án újabb kártérítési igénnyel élt, állítva, hogy az alperes a 2017. november 29. és 2020. január 13. közötti időszakban megsértette a nyugodt pihenéshez való jogát azzal, hogy éjszakánként a HESS lámpákat félóránként felkapcsolta, 2018. március 10. és 2019. március 12. között pedig a "nappali" világítás ilyen célra való használatával. Az alperes 2020. március 20-án kelt határozatával a felperes kártérítési igényét a korábbi határozatában írtakhoz hasonló indokokkal elutasította.

[8] Az alperes I. számú Objektumának 115. és 158. számú zárkájában 2019. május 14-ig nem működött a HESS lámpa. Éjjel a zárkákat részben megvilágítja a kültéri világítás, illetőleg a reflektorok.

[9] A felperes 2017. május 7. óta dolgozott és - azzal párhuzamosan - gimnáziumi tanulmányokat folytatott.

[10] A BVOP mint megrendelő és a (M.) Nyrt. (a továbbiakban: szolgáltató), valamint a (X) Kft. mint vállalkozók között 2015 áprilisában – a Miniszterelnökség által ellenőrzött és jóváhagyott beszerzési eljárás eredményeként – szerződés jött létre, amelynek tárgya nem nyilvános mobil hírközlési szolgáltatás biztosítása a fogvatartottak részére a fogvatartás biztonságával összefüggő ellenőrzés és felügyeleti szolgáltatás mellett, speciális mobiltelefon készülék használatával, továbbá az ügyfélszolgálati rendszer üzemeltetése. A szolgáltató olyan, a büntetés-végrehajtás számára kifejlesztett, kereskedelmi forgalomban nem kapható készülékeket szerzett be, amelyek alkalmasak a biztonsági szabályok érvényre juttatására, egyben kizárják a nyilvános mobiltelefon szolgáltatás igénybevételét. A szerződés szerint a telefonálás percdíja vezetékes irányba bruttó 81 Ft, mobil irányba 93 Ft. A díjszabás meghatározásakor figyelemmel voltak a szolgáltatás speciális feltételeire: a beszélgetéseknek – egyebek mellett – az alperes által ellenőrizhetőnek és megszakíthatónak kell lennie, továbbá a szolgáltatást a fogvatartottak csak határozott időtartamban vehetik igénybe.

[11] A BVOP döntése szerint 2015 augusztusától egységesen biztosítottak a fogvatartottak számára külön erre a célra kifejlesztett szoftverek vezérlésével működő, a büntetés-végrehajtás speciális feladatainak, előírásainak megfelelő mobiltelefont. A készülék pótlásának költsége a BVOP és a (X) Kft. közötti vállalkozási szerződés szerint 34 925 Ft.

[12] Az egyedi szolgáltatási és óvadéki szerződést minden esetben a fogvatartott köti meg a szolgáltatóval.

[13] A felperes 2017. november 28-tól 2018. március 9-ig 70 percet (költsége: havi 26 040 Ft), 2018. március 10-től június 2-ig 30 percet (költsége: havi 11 160 Ft), 2019 szeptemberétől 2020. május 7-ig 40 percet (költsége: havi 14 880 Ft) telefonálhatott hetente. A vírushelyzetre figyelemmel 2020. május 8-tól heti 55 percet engedélyeztek a számára, aminek havi díja 20 460 Ft volt. A mobil hívás díja 2019. december 31-ig 93 Ft/perc, 2020. január 1-től 75 Ft/perc volt.

[14] A felperes 2018. május 7. óta végez munkát, rabkeresménye havonta 24-27 000 Ft közötti, amelynek 50 %-át rabtartás címén levonják. A felperes bevételét az édesanyja havi 5000 Ft-tal kiegészíti, ami azonban telefonálás céljára nem használható. A felperes a (3 db település neve)en élő rokonaival, valamint a jogi képviselőjével tartja a kapcsolatot részben telefonon, részben levelezés útján.

[15] A felperes előbb panasz-, majd kártérítési eljárást kezdeményezett az alperesnél arra hivatkozva, hogy a magas tarifák miatt nem tudja a rezsimszabályok szerint számára megállapított időkeretet lebeszélni. Kárigényét az alperes elutasította. Határozatának indokolása szerint a fogvatartottak részére a mobiltelefon szolgáltatás nem nyilvános, az üzemeltetési körülmények és feltételek lényegesen eltérnek a nyilvános rendszerekétől, emellett a telefonálás csupán egy a kapcsolattartási formák közül. Álláspontja az volt, hogy erre tekintettel eljárása nem jogellenes.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[16] A felperes keresetében egyfelől annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az egészséghez, a magánélethez és a pihenéshez fűződő személyiségi jogát, egyben – a jogsértés további jogkövetkezményeként – 428 000 Ft sérelemdíjban és annak 2018. március 10-től a kifizetésig járó, törvényes mértékű késedelmi kamataiban kérte marasztalni. Állította, hogy az alperes a 2018. március 10-től 2019. május 12-ig terjedő időszakban az éjszakánként 20.00-4.30 óra között 30 percenként végzett zárkaellenőrzés során a halvány, szórt fényt adó

HESS lámpa helyett nagy fényerejű zárkavilágítást alkalmazott. Emellett a HESS lámpa fényerejét is túl erősnek ítélte. Utalt arra, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. tv. (a továbbiakban: Bvtv.) 122. § b) pontja alapján a pihenéshez való jog csak a büntetés céljának eléréséhez feltétlenül szükséges legkisebb mértékben korlátozható. Érvelése szerint az érintett időszakban dolgozott és középiskolai tanulmányokat is folytatott, a lámpakapcsolgatás miatt azonban éjszakánként nem tudta magát kipihenni. Kiemelte, hogy csak az ügyészi meghallgatást követően szerelték fel a HESS lámpákat. Kérte köztudomású ténynek tekinteni az alvás fontosságát és azt, hogy annak hiánya negatívan hat az egészségre. Kifejtette: mindezek következtében az alperes magatartása a Bvtv. 118-121. §-aiba ütközik, a személyiségi jogsértés megvalósult. Hangsúlyozta, hogy a sérelemdíj megítéléséhez a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (2) bekezdése értelmében további hátrány bizonyítása szükségtelen. A kártalanítási eljárás szabályaira utalva a sérelemdíj összegét napi 1000 Ft alapulvételével számította az érintett 428 napra.

[17] Ezen felül kérte a magánélethez és a kapcsolattartáshoz fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, valamint az alperes kötelezését 964 000 Ft sérelemdíj megfizetésére. E kereseti kérelmével összefüggésben arra hivatkozott, hogy az indokolatlanul magas percdíjak miatt nem tudta kihasználni a rezsim szerint rá irányadó telefonálási időt, emellett óvadékot kellett fizetnie. Előadta, hogy családtagjai a fogvatartási helyétől, Szegedtől nagy távolságra élnek, ezért velük csak telefonon tudja a kapcsolatot tartani, az eltartási és bűnügyi költségek levonása után azonban olyan csekély összeg áll a rendelkezésére, ami nem teszi lehetővé számára a telefonszolgáltatás teljes kihasználását. Utalt a Bvtv. 118. § (2), (3) bekezdésére, 162. § (1) bekezdésére, 175. § (1) és (2) bekezdésére, 83. § (1) és (4) bekezdéseire. A sérelemdíjat e kereseti kérelem kapcsán is napi 1000 Ft-ot figyelembevéve számította 964 jogsértéssel érintett napra.

[18] Az alperes alaki védekezése az eljárás megszüntetésére irányult a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés a) pontja és 176. § (1) bekezdés i) pontja alapján, míg érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Az éjszakai ellenőrzés módját illetően utalt a Bvtv. 7. § (1) bekezdésére, 143. § (1) és (2) bekezdésére, továbbá a büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott elítéltekkel és egyéb jogcímen fogvatartottakkal kapcsolatos kártérítési eljárás szabályairól szóló 12/2014. (XII.16.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltakra. Okfejtése szerint a felperes megszegte a Bvtv. 118. § (1) és (4) bekezdésében írt együttműködési kötelezettségét, mert nem az állított jogsértés felmerültekor kezdeményezte a személyiségi joga megsértésének megállapítására irányuló eljárást. Úgy vélte, mulasztása egyúttal a joggal való visszaélés tilalmába is ütközik. Kiemelte: a felperes nem igazolta, hogy az alperes magatartásával összefüggésben egészségromlása következett be, ami a személyiségi jogsértést kizárja. Eljárása jogszerűsége kapcsán hivatkozott a Bvtv. 7. § (1) bekezdésére, 98. § (1) bekezdésére, 100. § (1) bekezdés b) és d) pontjára, 133. § (1) bekezdés b) pontjára, a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII.19.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § 4. és 5. pontjára, 5. § (1) és (2), 47. § (1), 49. § (1) és (3) bekezdésére.

[19] Hangsúlyozta, az IM rendelet 49. § (4) bekezdése alapján a bv. intézet parancsnoka dönt az őrzési, felügyeleti feladatok ellátásának rendjéről, majd külön intézkedésben kerül meghatározásra az éjszakai ellenőrzés végrehajtásának módja, ahogy az a perbeli esetben is történt. Eszerint a zárkaellenőrzés úgy folyik, hogy a világítást fel kell kapcsolni és a betekintő nyíláson keresztül a fogvatartottak magatartását megfigyelni, aminek a célja a külső és belső biztonság megőrzése. Állította, hogy a perrel érintett időszakban minden zárkában ki

volt építve a zárkabiztonsági világítás, azaz a HESS lámpa, ami a normál világítástól elkülönítetten 15 W-os fényforrással működött. A 2019. március 20-i és 28-i felperesi panasz alapján a megelőzően már kiépített HESS lámpa javítása, cseréje történt. Hangsúlyozta: a felperes egészségi problémára nem hivatkozott, orvoshoz nem fordult, ami arra enged következtetni, hogy az éjszakai zárkaellenőrzés egészségkárosodást nem eredményezett nála.

[20] A telefonhasználatot érintő kereset kapcsán kiemelte: a BVOP közberszerzési pályázat eredményeként kötött szerződést a szolgáltatóval, ami valamennyi bv. intézetben azonos percdíjak alkalmazását eredményezte. Álláspontja szerint a szerződés tartalmáért felelősséggel nem tartozik. Ugyancsak lényegesnek tartotta, hogy a fogvatartottak telefonhasználatára speciális szolgáltatás, amelynek nyújtása során figyelemmel kell lenni a fogvatartás és a fogvatartott biztonságára, ellenőrizhetőségére. A mobiltelefonokat a büntetés-végrehajtás részére fejlesztették ki, szabadpiaci kereskedelemben nem kaphatók. Hangsúlyozta, hogy a beszerzés a Miniszterelnökség által ellenőrzött és jóváhagyott eljárás keretében zajlott, a telefonhívások gyakoriságát, időtartamát pedig jogszabály rendezi. Kérte értékelni, hogy a felperes részére biztosított volt a rezsimszabályok szerinti telefonálási időtartam, ezzel az alperes a telefonhasználatot kapcsolatos jogszabályi kötelezettségeinek eleget tett.

Az elsőfokú ítélet

[21] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[22] Határozatának indokolásában részletesen kifejtett érvei alapján az alperes alaki védekezését alaptalannak ítélte.

[23] A jogvita érdemét illetően rámutatott: mivel a felperes a keresetét az alperes közhatalom gyakorlása során kifejtett jogellenes tevékenységére alapította, a sérelemdíj iránti igény körében a közhatalom gyakorlása során kifejtett tevékenységre és a kártérítési felelősségre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján. Ezért az alperesnek a felelősség alóli mentesüléshez azt kellett bizonyítania, hogy magatartása nem volt felróható, vagyis úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. Vizsgálta, hogy az alperes okozott-e jogsérelmet a felperesnek és az maga után vonja-e sérelemdíj fizetési kötelezettségét.

[24] Kifejtette, hogy a felperest terhelte a bizonyítás a sérelemdíj iránti igénye ténybeli alapjaként megjelölt, az alperes által vitatott tényállításokra nézve: bizonyítania kellett, hogy az éjszakai ellenőrzések az adott időszakban és zárkákban hosszabb időn keresztül jogsértő, a Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdésébe, valamint a Bvtv. 122. § d) pontjába ütköző módon zajlottak és ezzel összefüggésben személyiségi jogsérelem érte, ami a kialvatlanság okozta egészségromlásban nyilvánult meg. Az éjszakai zárkaellenőrzést illetően utalt az IM rendelet 2. § (2) bekezdésében meghatározott feladatokra, részletezte a fogvatartás biztonsága megteremtéséhez kapcsolódó követelményeket. Az IM rendelet 49. § (4) bekezdésére hivatkozva hangsúlyozta, hogy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka határozza meg az ellenőrzéssel kapcsolatos feladatok ellátásának rendjét, az éjszakai ellenőrzés módját a jogalkotó nem szabályozza. Az alperes I. és II. Objektumában az érintett időszakban az intézmény parancsnoka a 30.528-3/18/2015. intézkedésével szabályozta a nappali és éjszakai zárkaellenőrzéseket, ennek alapján a biztonsági tiszt volt jogosult meghatározni az adott helyen és időpontban alkalmazandó ellenőrzési módot. A szabályzat 10. § a) és b) pontja szerint ezt a világítás felkapcsolásával a zárkabetekintő nyíláson keresztül kellett kivitelezni.

[25] Utalt (tanú 1. neve) tanúvallomására, aki a peresített időszakot illetően állította, hogy 1997-től az éjszakai ellenőrzés a "nappali" világításnál kisebb fényerejű lámpával történt, míg (tanú 2. neve) tanú szerint a rendes világítás mellett HESS lámpákat is alkalmaztak, amiket

korábban szereltek fel. Figyelembe vette, hogy az alperes alkalmazásában álló (tanú 3. neve) tanúvallomása szerint 1996. óta ki vannak építve a zárkákban a HESS lámpák, azok korszerűsítése, javítása folyamatos volt. A tanúvallomásokat és peradatokat összevetve azt állapította meg, hogy az éjszakai világítás rendszerének kiépítése a 115. és 158. zárkákban már az érintett időszakot megelőzően megtörtént, a lámpákat utóbb csupán javították.

[26] Okfejtése szerint ugyanakkor a magasabb fényerejű világítótesttel történő éjszakai ellenőrzés sem jogellenes azt tiltó jogszabályi rendelkezés hiányában. Lényegesnek tartotta, hogy a felperes azt sem igazolta a perben, hogy az alperes kifogásolt tevékenysége az egészségi állapotára negatívan hatott, a kialvatlanság a munkában, a tanulásban hátrányosan befolyásolta. Ennek kapcsán értékelte, hogy egészségi problémát nem jelzett az alperes felé, a munkában és a tanulásban egyaránt helytállt. Mindezek alapján nem állapított meg jogellenes magatartást az alperes terhére, így az erre alapított megállapítási keresetet és a sérelemdíj iránti igényt is elutasította.

[27] A telefonálási lehetőséget érintő kereseti kérelmet illetően hangsúlyozta: a felperes nem állította, hogy az alperes akadályozta a rezsimszabályok szerinti heti telefonbeszélgetési idő kihasználásában, kizárólag alacsony jövedelmére és a magas percdíjakra hivatkozott, ezek azonban nem állnak okozati összefüggésben az alperes magatartásával. Fontos körülményként értékelte, hogy a BVOP és a szolgáltató között létrejött szerződés tartalmának kialakítására, a percdíjak és az óvadék meghatározására nem volt ráhatása az alperesnek, és a fogvatartottak számára egyedileg legyártott, speciális biztonsági feltételeknek megfelelő készülékeket kellett rendelkezésre bocsátani. Véleménye szerint mindezek indokolták a magasabb percdíjak alkalmazását. Hangsúlyozta, hogy az alperes csak üzemeltette a kiépített hálózatot. Mérlegelte továbbá, hogy a készülékek egyedi gyártásúak, ezért pótlásuk, javításuk is arányosan magasabb költséggel jár. Rámutatott: a felperesnek a telefonhasználaton túl levelezés útján és személyesen is módja volt a kapcsolattartásra, ebben az alperes nem akadályozta, így a kapcsolattartási jogát nem sértette meg, következésképp sérelemdíjra sem tarthat igényt.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[28] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát kérte, míg másodlagos fellebbezése az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, valamint az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítására irányult.

[29] Az éjszakai ellenőrzések zavaró hatására alapított keresetének elutasítása kapcsán kiemelte: köztudomású tény, hogy az éjszakai 30 percenkénti lámpakapcsolás kialvatlanságot, fáradtságot, alacsonyabb teljesítőképességet eredményez, aminek hátrányai a munkában és a tanulásban egyaránt érzékelhetőek. Mivel a felperes az érintett időszakban dolgozott és tanult is, fokozottabban szüksége lett volna pihenésre. Kérte értékelni, hogy okirattal igazolta: emiatt nyugtatót (Xanax) kellett szednie. Hangsúlyozta azt is, hogy egészségi problémáit panaszaiiban jelezte, amelynek ténye a perben bizonyítható lett volna. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítás elmulasztásával megsértette a Pp. 263. és 279. §-át. Sérült a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglalt követelmény is, mert nem állapítható meg az ítéletből, hogy az elsőfokú bíróság a tényelődadását miért nem fogadta el bizonyítottnak, illetve a bizonyítékokat mely okból mellőzte mérlegelése során.

[30] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy a perrel érintett időszakban a HESS lámpák ki voltak építve a zárkákban. A panaszeljáráásban keletkezett iratok ennek ellentmondanak, azokban ugyanis nem javítás, hanem a kiépítés szükségessége szerepelt. Előadását erősíti, hogy a zárkában a munkálatok 5 napig tartottak. Ha viszont

javítás történt, az egyben azt is jelenti, hogy annak időszakában „nappali” fényt használtak az éjszakai ellenőrzésnél. Úgy vélte, az elsőfokú ítélet ezt érintő indokolása sérti a Pp. 237. § (1), (2), (4) és (5) bekezdéseit, emellett mérlegelése is okszerűtlen. Ezzel összefüggésben kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vetette össze a bizonyítékokat a periratokkal, a tanúvallomások egy részét figyelmen kívül hagyta, illetve tévesen értékelte. Okfejtése szerint a villanszerelési lap alapján csak szakértő bevonásával tisztázható, hogy a zárkákban a HESS lámpa kiépítése vagy javítása folyt.

[31] A bizonyítékokat illetően kiemelte, hogy (tanú 3. neve) tanú az alperes alkalmazottja, ezért nem tekinthető elfogulatlanak, ugyanakkor vallomása ellentmondásos is. Nyilatkozata szerint 1997-től minden zárkában szórt fényt használtak az éjszakai ellenőrzésnél, mégis régi és új rendszerről beszélt és az új rendszer, vagyis a tompított fényerejű lámpák használatát 2019-re tette. Lényegesnek tartotta azt is, hogy a tanú a vallomását csak utóbb korrigálta azzal, hogy ezalatt a javítást értette. Véleménye szerint a perben feltárt egyéb bizonyítékok azt támasztják alá, hogy 2019-ben nem javítás történt. (tanú 2. neve) tanúvallomásából kiemelte, hogy szerinte nem volt sok különbség a HESS lámpa és az egyéb világítás fényereje között, az újfajta, tompított fényű HESS lámpákat azonban csak 2020-2021-ben kezdték kiépíteni. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta (tanú 4. neve) tanúvallomását, aki elmondta: 2019-ben építették ki a HESS lámpákat, amiknek a fényerejére több ízben panaszkodott a felperes. Jogsértőnek tartotta az elsőfokú ítéletet amiatt is, hogy a tanúvallomás mellőzésnek nem adta indokát. Érvelése szerint az alvás zavarásának a következményeit szakértői bizonyítással kellett volna tisztázni, azonban külön bizonyítás nélkül is elfogadható tény, hogy a pihenés megzavarása fáradtságot, kialvatlanságot, lelki és pszichikai károsodást okoz.

[32] Anyagi jogi szempontból kifejtette: a peradatok alapján megállapítható, hogy sérült a felperes pihenéshez, és ennek folytán a pszichés egészséghez való joga, a sérelemdíj megítéléséhez pedig hátrány bekövetkeztének bizonyítása szükségtelen. Az alperesnek az eredményes kimentéshez ugyanakkor nem elegendő arra hivatkoznia, hogy törvényi kötelezettségének tett eleget, az ellenőrzést ugyanis elvégezhette volna kis fényerejű izzókkal is.

[33] A telefonhasználattal kapcsolatos keresetét elutasító elsőfokú ítéleti döntés – megítélése szerint – sérti a Ptk. 2:42. § b) pontját, 2:51. § (1) bekezdés a) pontját, 6:518. §-át, 6:519. §-át és 6:520. § a)-d) pontjait. Az alperesnek ugyanis felróható, hogy a panasz és kártérítési eljárások iratait nem küldte meg a BVOP-nak. Hangsúlyozta: nem mentesülhet a felelősség alól csupán amiatt, hogy a szolgáltatóval nem ő kötötte meg a szerződést. Ha azt észlelte, hogy a panaszban foglaltak a hatáskörét meghaladják, akkor azt továbbítania kellett volna a hatáskörrel rendelkező szervhez. Álláspontja szerint miután a jogsértés megvalósult, az elsőfokú bíróságnak meg kellett volna állapítania az alperes felelősségét. Fenntartotta, hogy a magas percdíjak miatt nem tudta telefonon tartani a kapcsolatot a hozzátartozóival, kapcsolatainak leépülése pedig az esetében stresszt, feszültséget okozott. Megjegyezte: ez köztudomású tény, így bizonyításra nem szorul, ezért indokolt a jogsértés megállapítása és az alperes sérelemdíjban marasztalása.

[34] Másodlagos, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelme kapcsán kizárólag a Pp. 371. § (2) bekezdésében foglaltakra utalt.

[35] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

[36] Érvelése szerint a feltárt bizonyítékok mérlegelése okszerű, a tényállás hiánytalan. Kiemelte: magatartásával személyiségi jogsértést nem valósított meg.

[37] Az éjszakai zárkaellenőrzést illetően hiányolta: a felperes nem részletezte keresetében, hogy azzal összefüggésben a testi, lelki egészsége milyen módon, mértékben sérült, erre

vonatkozóan bizonyítást sem ajánlott fel. Megítélése szerint a felperes nem tett olyan tényelőadást, amelynek bizonyítása szakértő kirendelését indokolta volna, ezért az elsőfokú bíróság ennek mellőzésével nem sértett jogszabályt. Rámutatott: arról sem nyilatkozott, hogy 2006-tól hogyan változott az egészségi állapota, erre vonatkozóan orvosi iratokat sem csatolt, ezért az éjszakai zárkaellenőrzések és az egészségében bekövetkezett esetleges változások között okozati összefüggés nem állapítható meg. Fontosnak tartotta, hogy a felperes 2018-2019 márciusa között nem terjesztett elő panaszt vagy kérelmet és a perben arra sem hivatkozott, hogy egészségi problémáival orvoshoz fordult. Az sem bizonyított, hogy nyugtatót kifejezetten a HESS lámpák használata miatt szedett. Egyebekben megjegyezte: a gyógyszerkimutatás alapján a felperes nem a peresített időszakban kapott nyugtatót, ami a lámpahasználat és a gyógyszerzedés közötti okozati összefüggést eleve kizárja. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a tanúvallomások alapján egyértelműen megállapítható: a tompított fényerejű lámpákat már a perrel érintett időszakot megelőzően kiépítette. Úgy vélte, a felperes a bizonyítékok közül csupán azokat ragadta ki a fellebbezésében, amelyek ennek ellentmondanak, így következtetései tévesek és iratellenesek.

[38] Állította, hogy biztosította a telefonhasználatot a felperes számára. Sem ennek ellenkezője, sem az nem nyert bizonyítást a perben, hogy a közbeszerzési eljárásban meghatározott díjak alkalmazása neki hátrányt okozott. Kiemelte: önmagában az, hogy a felperes anyagi lehetőségei nem tették lehetővé számára a telefonszolgáltatás maximális kihasználását, sem a jogsértés megállapítását, sem az alperes sérelemdíjban marasztalását nem vonhatja maga után.

Az ítéltábla döntésének indokai

[39] A fellebbezés alaptalan.

[40] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fél által a fellebbezés Pp. 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következően felülbírálati korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen indokkal teszi, melyik eljárási, vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[41] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte, míg másodlagos fellebbezése az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Elsődleges jogorvoslati kérelmében nem jelölte meg konkrétan a gyakorolni kért felülbírálati jogkört, azonban annak tartalmából megállapítható, hogy az anyagi jogi felülbírálat iránti kérelme a tényállás módosítására, és a megállapított tényekből eltérő jogkövetkeztetés levonására irányult. Másodlagos fellebbezése pedig a bizonyítás kiegészítésének szükségességén alapult. Mindkét fellebbezési kérelmében ugyanazon jogszabályok megsértésére hivatkozott. Az ítéltábla azonban nem tudott megállapítani olyan, az elsőfokú eljárás során megvalósult jogszabálysértést, amely szükségessé tenné az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, emellett a bizonyítékok felülmérlegelése sem indokolt a következőkre tekintettel.

[42] A felperes keresetében egyes személyiségi jogainak megsértésére hivatkozott, ezért az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a tényalapként megjelölt alperesi magatartások megvalósulásuk esetén eredményezhették-e a megjelölt személyiségi jogok sérelmét. Ha az állított tények okozhatnak személyiségi jogsértést, akkor – az alperes védekezésére tekintettel – azt kellett vizsgálat tárgyává tennie, hogy fennáll-e valamely jogellenességet kizáró ok, mert személyiségi jogot csak jogellenes magatartás sérthet. A Ptk. ugyanakkor vélelmet állít

fel arra nézve, hogy mások személyiségi jogának megsértése vagy korlátozása jogellenes, amelynek ellenkezőjét a jogsértő félnek kell bizonyítania.

[43] A jogvita elbírálásának kiindulópontja, hogy a fogvatartott és a büntetés-végrehajtási intézet között a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának megkezdésével sajátos, ún. büntetés-végrehajtási jogviszony jön létre. A büntetés végrehajtása során az alperes az állam által rá delegált közhatalmat gyakorolja. A jogviszony sajátos jellegéből adódóan mind a fogvatartottat, mind a bv. intézetet a jogszabályban meghatározott jogok illetik, illetve kötelezettségek terhelik, amelyek befolyásolják a személyiségi jogok érvényesülését. A szabadságvesztés büntetés végrehajtása szükségszerűen együtt jár az elítélt egyes személyiségi jogainak sérelmével: személyi szabadsága korlátozott. A Bvtv. alapvető jogokról rendelkező 9. § (1) bekezdése alapján az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogait, valamint az egyéb jogait – a törvényben, a bíróság ítéletében, valamint a bíróság és az ügyészség egyéb határozatában meghatározott korlátozásokkal vagy tilalmakkal – a büntetés-végrehajtás rendjével összhangban gyakorolhatja. A (2) bekezdés szerint a jogkorlátozás során az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt kell alkalmazni. Az elítéltekkel és az egyéb jogcímen fogvatartottakkal szemben alkalmazott, a Bvtv. szerinti követelménynek megfelelő intézkedés tehát alapvető – köztük személyiségi – jogokat korlátozhat (és szükségképpen korlátoz), ezért a személyiségi jogsértés megvalósulásáról csak ennek figyelembevételével lehet dönteni. Személyiségi jogsértést ezért a tételes jogi normát sértő vagy az indokolatlan, illetőleg aránytalan intézkedés valósíthat meg. Ezt támasztja alá a Bvtv. 83. § (8) bekezdése is, ami a szükséges mértékben szabja meg a bv. intézet számára a jogkorlátozás lehetőségét. A jogsértőként állított intézkedés tényét a perben a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kell bizonyítania.

[44] Az indokoltság, arányosság, azaz a szükségesség vizsgálatakor szem előtt kell tartani, hogy a büntetés-végrehajtási intézet kötelezettsége a fogvatartás biztonságos végrehajtása [IM rendelet 2. § (2) bekezdés, 47. § (1) bekezdés]. Ez a követelmény kettős tartalmú: egyfelől a külvilág felé jelentkezik, másfelől a bv. intézetben belül. Köteles tehát a bv. intézetben tartózkodók mindegyikének, köztük a fogvatartottaknak – akár egymással szembeni – biztonságáról gondoskodni. A biztonság fenntartásának eszköze az őrzés, amely a fogvatartott megszabott helyen tartására, valamint életének és testi épségének megóvására irányul. Ennek és az egyéb céloknak az elérése érdekében a Bvtv. 98. § (1) bekezdés a) pontja irányítási, ellenőrzési kötelezettséget ró a büntetés-végrehajtási intézetre, amit a fogvatartottak időszakos figyelemmel kísérésével teljesít, és amelynek végrehajtása meg kell feleljen a bv. intézet működésére vonatkozó különböző jogszabályoknak. A belső szabályok – amelyek az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése szerint nem jogszabályok – e jogszabályok végrehajtásának részletszabályait, köztük az ellenőrzés módját és gyakoriságát határozzák meg.

[45] A felperes a Ptk. 2:43. § a) pontjában rögzített egészséghez, valamint a Ptk-ban külön nem nevesített pihenéshez való személyiségi joga megsértésére hivatkozott az alperes által foganatosított éjszakai zárkaellenőrzések kapcsán. A személyiségi jogát sértő magatartásként nem önmagában a világítással történő éjszakai ellenőrzés tényét jelölte meg, hanem azt sérelmezte, hogy az alperes a HESS lámpához használnál nagyobb teljesítményű izzóval világított. A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos bizonyíték mérlegelését kifogásolta.

[46] A Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja értelmében azonban a másodfokú eljárásban a mérlegelési szabadság korlátozott: a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét csak akkor mérlegelheti felül, ha az elsőfokú bíróság mérlegelése okszerűtlen volt, vagyis ha a tényállás iratellenes, hiányos vagy logikai ellentmondást tartalmaz, és ha a bizonyítékokból csak a

fellebbezéssel támadott határozatától eltérő következtetésre lehet jutni. Ezért nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna.

[47] Az elsőfokú bíróság ítéletének indoklásában részletezte, hogy a bizonyítékok mérlegelésénél milyen körülményeket vett irányadónak, és az egyes bizonyítékoknak mely okok miatt tulajdonított bizonyító erőt, más bizonyítékokat miért nem fogadott el.

[48] Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával abban, hogy (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúvallomása nem támasztotta alá a felperesnek azt az állítását, amely szerint az alperes az érintett időszakban 25 W-nál nagyobb teljesítményű izzókat használt az éjszakai zárkaellenőrzéseknél. (tanú 1. neve) tanú azt adta elő, hogy a "nappali" világításnál kisebb fényerejű lámpával történt az éjszakai ellenőrzés, ami egybecseng (tanú 3. neve) tanú nyilatkozatával, nevezetesen, hogy már a zárkafelújításokat megelőzően is ki volt építve az egymástól elkülönült nappali és éjszakai világítás, az éjszakai zárkaellenőrzés pedig a tompított fényerejű lámpák felkapcsolásával történt. (tanú 1. neve) vallomása alátámasztja (tanú 3. neve) tanú előadását abban is, hogy 1996-97-től kiépítették a zárkákban a kisebb fényerejű lámpákat, majd azokat felújították, javították, végül korszerű világítótestekre cserélték. (tanú 2. neve) tanúvallomásából is megállapítható, hogy volt az adott zárkában HESS lámpa, ami eleinte erősebb, a későbbiekben pedig tompább fényű volt.

[49] A felperes kifogásolta (tanú 3. neve) tanúvallomásának figyelembevételét arra hivatkozva, hogy az alperes alkalmazottja. Ez a körülmény azonban önmagában nem indokolja vallomásának a bizonyítékok köréből történő kirekesztését. Nyilatkozata ugyanis a peradatokkal, így a fentebb részletezett tanúvallomásokkal összhangban állt, az elfogultságára utaló adat nem merült fel. A bizonyítékokból pedig nem lehetett megalapozott következtetést levonni arra, hogy az éjszakai zárkaellenőrzések a felperes által előadottak szerint történtek.

[50] Tény, hogy az elsőfokú bíróság nem részletezte ítélete indoklásában (tanú 4. neve) tanúvallomása mellőzésének indokait, ez azonban nem tekinthető lényeges eljárási szabálysértésnek, mert vallomása önmagában alkalmatlan volt arra, hogy az egymást alátámasztó tanúvallomások bizonyító erejét lerontsa, következésképpen eltérő tények megállapítására és eltérő következtetések levonására nem adott alapot.

[51] Nem volt tehát indok az ellenőrzések módjával, gyakoriságával, a zárkák megvilágítottságával kapcsolatos elsőfokú ítéleti álláspont módosítására a felülbírálat során, mert a bizonyítékok mérlegelése nem volt okszerűtlen. A felperes nem igazolt a fogvatartásával együttjáró szükséges kellemetlenséget meghaladó sérelmet. A peradatokból arra lehetett következtetni, hogy az alperes a per tárgyát képező időszakban az éjszakai ellenőrzések során nem korlátozta a felperes pihenéshez fűződő jogát a Bvtv. 83. § (8) bekezdésében írt, engedélyezett mértéket meghaladóan, így a részéről jogsértés nem állapítható meg. A felperes szubjektív érzete ezt nem alapozza meg.

[52] Helytállóan hivatkozott az alperes ellenkérelmében arra, hogy a felperes nem fejtette ki, az éjszakai ellenőrzések milyen módon sértették az egészséghez fűződő személyiségi jogát, illetve nem terjesztett elő bizonyítást annak igazolására, hogy az alperes – állítása szerint – jogsértő magatartásával okozati összefüggésben hogyan változott az egészsége. Alaptalanul állította azt is, hogy a Xanax nevű nyugtatót kifejezetten a zavaró világítással lefolytatott ellenőrzések miatt kapta, azt ugyanis jóval a peresített időszakot megelőzően írták fel neki, így a zárkaellenőrzés módja és az elrendelt gyógyszeres kezelés között okozati összefüggés nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte e körben a szakértői bizonyítás elrendelését, mert a felperes a perben nem adott elő olyan tényeket, amelyek bizonyítása szakértő kirendelését tette volna szükségessé.

[53] A felperes azt az állítását sem bizonyította, hogy az éjszakai zárkaellenőrzések miatt a közérzete romlott, kialvatlanná vált. Tehát azon túl, hogy az állított jogsértő magatartásokat nem igazolta az érintett időszakra, olyan tény sem bizonyított, amiből arra lehetne következtetni, hogy az alperes tevékenysége az egészségi állapotát negatívan befolyásolta, annak romlását idézte elő.

[54] A telefonhasználatot illető kereseti kérelem kapcsán az ítéltábla kiemeli, hogy a büntetés-végrehajtás során a kapcsolattartáshoz való jog – ugyancsak a korlátozottan érvényesülő személyiségi jogok miatt – csak a büntetés-végrehajtási jogszabályok és egyéb, azok végrehajtásának módját meghatározó részletszabályok keretei között gyakorolható. A fogvatartottnak ez a joga akkor sérül, ha az alperes a büntetés végrehajtására irányadó releváns rendelkezést szeg meg, hiszen – ahogy azt az ítéltábla már fentebb kifejtette – a Bvtv. 7. §-a szerint a büntetés-végrehajtásra vonatkozó feladat ellátásával összefüggésben jogszerűen, törvényi felhatalmazás alapján korlátozza a felperes személyes szabadságát.

[55] A Bvtv. 122. § b) egyfelől feljogosítja az elítéltet – többek között – a hozzátartozóival való kapcsolattartásra az e törvényben meghatározottak szerint. Másfelől a Bvtv. 172. § (1) bekezdésébe előírja a bv. intézet számára, hogy az e fejezetben írtak, valamint a végrehajtási fokozatokra és rezsimekre vonatkozó szabályok szerint elősegítse, hogy az elítélt fenntarthassa és fejleszthesse – egyebek mellett – hozzátartozóival és más személyekkel való kapcsolatát. A Bvtv. 173. § (1) bekezdés a)-g) pontjai részletezik a kapcsolattartás formáit, amelyeket a bv. intézetnek biztosítani kell. A felperes – saját előadásából kitűnően – használhatta a távbeszélőt, amely a Bvtv. 175. § (1)-(3) bekezdése és 136. § d) pontja alapján nem korlátozás nélküli, azt behatárolják a bv. intézet lehetőségei és a telefonhasználat ellenőrizhetőségének követelménye. A peradatokból kitűnően az alperes biztosította a felperes számára a telefonálás lehetőségét, arra vonatkozó jogszabályi előírás azonban nem volt, hogy ezt milyen díjszabás ellenében kellett lehetővé tennie. Ilyen tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányában az alperes nem szegte meg a kapcsolattartás biztosítására irányuló kötelezettségét azzal, hogy a szolgáltatóval kötött szerződésben meghatározott díjat alkalmazta. Az alperes a más személyek között létrejött érvényes szolgáltatási szerződésnek megfelelő díjak alkalmazásával nem sérthette meg a felperes személyiségi jogát.

[56] Az alperes helyesen utalt arra is fellebbezési ellenkérelmében, hogy az alperes szerényebb anyagi helyzete és az ebből adódó korlátozott telefonálási lehetősége a bv. intézeten nem kérhető számon, ezért a körülményért és az ebből adódó helyzetért nem tartozik felelősséggel, különös tekintettel arra, hogy a kapcsolattartási jog más módon is gyakorolható volt (pl. levelezés, látogatás). A felperes saját nyilatkozata szerint ezeket az alperes jogszerűen biztosította.

[57] Alapvetően sérelmezte a felperes azt is, hogy az alperes nem jelezte a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának a panaszát, illetve nem küldte meg a részére a kártérítés iránti eljárás iratait, miután nem adott elő az alperes hatáskörén túlmutató, a BVOP hatáskörébe tartozó jogsérelmet.

[58] A fentiekből kitűnően az alperes nem korlátozta jogellenesen a felperes kapcsolattartási jogát, a részéről jogsértés nem történt. Az, hogy a felperes a telefonálásra biztosított időkeretet nem tudta teljeskörűen kihasználni, nem hozható okozati összefüggésbe az alperes tevékenységével. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül döntött a felperes ezzel kapcsolatos kereseti kérelmének elutasításáról is.

[59] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[60] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperes jogi képviselőjével kapcsolatban felmerült, és az ítéltábla által

a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint meghatározott másodfokú perköltségét.

[61] Az előzetesen meg nem fizetett fellebbezési eljárási illeték a felperes személyes költségmentességére tekintettel – a Pp. 102. § (6) bekezdésének megfelelően – az állam terhén marad.

Szeged, 2022. november 11.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró